

Kotitaidet

II * Toukokuu * 1902

OSASTO (B) KOTITALUSTÖIDEN JA PII- RUSTUSOPETUKSEN OPASTUSTA VARTEN

ЕІ ОРРІ ОУАБАН КАНДН
ТАІТО ЕІ ТҮӨННÄ ТАН-
ТЕРЕЕТЕ. * * * * *

TOIMITUSTA avustavat: G. H. Brander ·
Oiva Corander · Hilja Huchtman · F. Jo-
kela · T. Järveläinen · Albin Järvinen ·
F. H. B. Lagus · Amalia Lindfelt · Eero
ja Lauri Mähinen · Usko Nyström · Vilho
Penttilä · Anna Sahlstén · Josef Sten-
bäck · Hilda Söderström · Lilli Törn-
udd · Fr. Wetterhoff · Aug. Wikstén sekä
eräät seminaarien työnjohtajat ym. ym.

TOIMITUSPAIKKA: Jyväskylässä; os.: arkkitehti
Yrjö Blomstedt. * * * * *

KONTTORI: Helsingissä Vladimirink. 1; os.: Suomen
Teollisuuslehti. * * * * *

TIHUSKINTA: 8 mk H:gissä, 8 mk 50 p. ristisiteessä.
B-osastoa voi tilata myös erikseen 5 mk. H:gissä
ja 3 mk. 50 p. ristisiteessä. Kotitaidet ilmestyy
herran kuussa vuoroin A-, vuoroin B-osastona.

Tämän numeron toimitti Yrjö Blomstedt.

I V-KERTÄ.
(B) II.

KANSAMME KÄSITYÖ- JA PIIRUSTUSOPE- TUKSEN 40-VUOTINEN MUISTOPÄIVÄ.

kuluneen vuosisadan keskivaiheilla heräsi maassamme entistään eloisampana kansan taloudellisen tilan ja sivistyksen kohottamisaate. Uudistusten onnellinen ajanjakso alkoi Aleksanteri II:sen valtaistuimelle noustua. Helsingissä maaliskuun 24 päivänä 1856 pitämässään ikimuistettavassa senaatin istunnossa luki hän — itse

puheenjohtajana ollen — ranskankielisen luettelon eräistä maalemme erittäin tärkeistä toimenpiteistä, joiden joukossa kansakoulusivistystä tarkottava ehdotus erityisesti mainittakoon. Muistettavat ovat tämän johdosta senaatin toimesta syn-

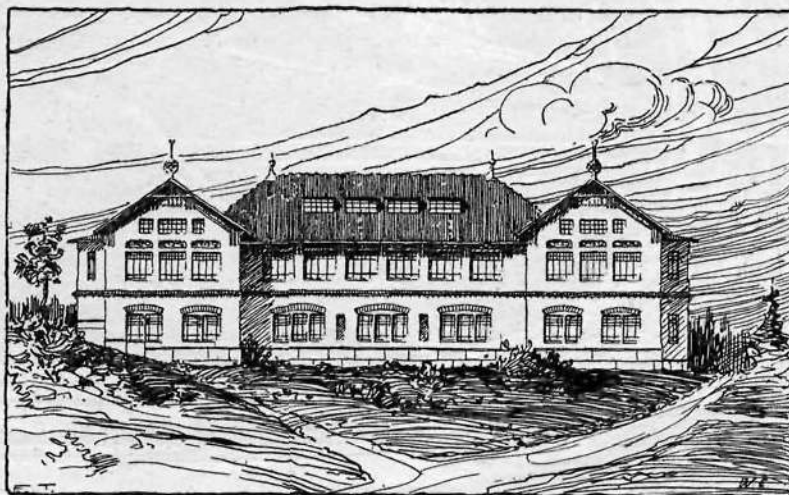
tyneet kansanopetuksen ehdotukset ja suunnitelmat, joista Uno Cygnæuksen käytännöllisyytensä, kaukonäköisyytensä ja syvällisyytensä puolesta joutui pohjaksi tuleville toimenpiteille. Tärkeimpänä kohtana Cygnæuksen sittemmin v. 1859 tekemässä ehdotuksessa on pidettävä se, että siinä käsityöopetuksen merkitys kansakoulujen ja seminaarien ohjelmassa periaatteellisesti perusteltiin. Sama aate esiintyy suoranaishemmin virallisessa ehdotuksessa vuodelta 1860 sekä pääperusteilleen vielä tarkemmin selvitettyinä puolustuskirjoitelmassa vuodelta 1862. Mutta käytännöllisen kansanopetuksen aatteen toteuttaminen alkoi vasta silloin, kuin koitti tuo koko maallemme tärkeä, elokuun 13 päivä 1863, jolloin ensimmäinen kansakoulunopettaja-seminaari maassamme avattiin.

Vähäistä myöhemmin, nim. syyskuun 18 päivänä olivat nuo tärkeät 1863 vuoden valtiopäivät, jotka Aleksanteri, jalo hallitsija, itse

avasi Helsingissä ranskankielisellä puheellaan „Suomen Suuriruhtinaanmaan edusmiehille“. Hän lausui m. m.: „Ne uudet rahaverot, joita aijon esittää säätykokoukselle, tarkottavat erityisiä toimenpiteitä maan varallisuuden korottamiseksi ja kansanopetuksen edistämiseksi. Teidän on asianne päättää näiden tehtävään kiireellisyydestä ja laajuudesta.“ Tässä oli kaikessa lyhykkäisyydessään lausuttuina nopeiden käytännöllisten toimenpiteiden

syvät syntysanat, joihin säätyjen ja hallitusmiesten puolelta sittemmin tarmolla ryhdyttiin.

Yksi kaikkein tärkeimpiä noista kansansivistyksen kohottamiseksi aikaansaatu, Aleksanteri II:sen ylevän aatteen mukainen toi-

Ehdotus Jyväskylän seminaarin käsitöopajaa ja piirustus-salia varten.

Suunnitellut YRJÖ BLOMSTEDT.

menpide oli se, joka henkiin herätti toukokuun 11 päivänä 1866 annetun Suomen ensimmäisen täydellisen kansakoulu-asetuksen. Tämäkin oli Cygnæuksen uupumattoman työn hedelmä ja tämän laajasti vaikuttavan asetuksen kautta tuli m. m. käsityö- ja piirustusopetus pakollisena opetusaineena pysyväisesti maamme kansakoulujen ohjelmaan.

Jo sitä ennenkin, nim. heti Jyväskylän seminaarin perustamisesta asti oli Cygnæuksen ohjelman mukaan tässä oppilaitoksessa näitä kahta ainetta harjoitettu yhdenarvoisina muiden lukuaineiden kanssa. Voimme siis elokuun 13 päivää 1863 pitää kansan käsityö- ja piirustusopetuksen merkkipäivänä. Sellaisena on se oleva ikimuistoinen, sillä epäilemätöntä on, etteikö tuo monipuolisesti ja käytännöllisesti kasvattava vaikutus, mikä näiden aineiden opetuksella on ollut yhteisen kansan lapsiin, ole tuottanut maan yleiselle edistymiselle mitä suurinta hyötyä. Se „ylei-

nen kätevyys“, käyttäöksemme Cygnæuksen nimitystä, minkä seminaarin läpikäynyt opettaja ja kansakoulun oppilas käsitöissä ja piirustuksessa saavuttavat, ei suinkaan ole vähäksi arvettava. Heissä ovat käytännöllisen harjoituksen kautta kasvaneet ruumiin ja hengen voimat, itseluottamus elpynyt ja herännyt voimakas halu työhön.

Ikäänkuin itsestään nousee näin ollen kysymys eikö olisi syytä viettää 40-vuotista merkkipäivää *Elokuun 13 päivänä vuonna 1903* erityisellä juhlallisuudella Jyväskylässä, jossa on ensimmäisen seminaarin syntymäkehto. Onhan tämä oleva samalla koko kansakoululaitoksen 40-vuotisjuhla.

Tarjoutuisi nyt myös varsinaisten juhlallisuuksien lisäksi tilaisuus tulevana 40-vuotismerkkipäivänä, kohottaa juhlan arvoa eräällä pysyvämmällä muisto-merkillä. Jyväskylän seminaari on nim. anonut, että sille rakennetaisiin uusi rakennus pääasiallisesti käsityö- ja piirustusopetusta varten. Nykyinen työhuone on näet alustapitäen liian pieneksi ja epämukavaksi rakennettuna, osottautunut kaikin puolin sopimattomaksi varsinkin nykyiseen

tarkotukseensa, ja varsinaista piirustussalia ei ole ollut ensinkään. Rakennus semmoiseksi, kuin sen Jyväskylän seminaarin opettajakunta on suunnitellut, tulisi epäilemättä lisäämään maan ensimmäisen seminaarin arvokkaisuutta, olemaan varsinkin kansan tulevien opettajien käytännöllisyyteen kasvattavana laitoksena.

Koska anomus rakennusta varten parhailaan on senaatissa ja ehdotuspiirustus sitä varten jo on valmiiksi suunniteltu, pitäisimme varsin suotavana, että koitettaisiin kiirehtiä tämän asian lopullista suoritusta, jotta jos suinkin mahdollista, voitaisiin ryhtyä tämän rakennuksen tekemiseen niin ajoissa, että se ehtisi valmistua vihittäväksi tuona mainittuna merkkipäivänä. Tämän „muistomerkin paljastaminen“ olisi mielestämme osaltaan ulkonaisesti osottamassa, että Cygnæuksen jälkeensajättämä aate, hänen „*työkasvatusjärjestelmänsä*“ ei ole näinä neljänäkymmenenä vuotena seisonut paikallaan, vaan että on edistytty muiden maiden uudistusrientojen rinnalle.

KOLME AATTEIDEN MIESTÄ. KANSAKOULUN KÄSITYÖOPETUKSEN LUOMATYÖSSÄ.

II. UNO CYGNÆUS

syntyi 18^{12/10} 10 — kuoli 18^{2/1} 88.

Mutta mitä on tästä syntyvä, kun maan isät, joita meidän nyt on kiittäminen kaikesta, menevät tuonelan tuville? Missä ovat ne miehet, jotka tahtovat käydä heidän jälkiänsä ja tulla heidän vertaiksiksi seuraajikseen? Vastatkoon näihin kysymyksiin, ken uskaltaa toivoa suurempia, kuin mitä me uskallamme.

A. I. Arvidsson.

Vuosi viidestoista on nyt vieremässä siitä kuin Uno Cygnæuksen, Suomen kansakoulun isän sydän lakkasi sykkimästä kansallisen suur'aatteen hyväksi. Ja kuitenkin elää hänen ikuinen henkensä yhä vielä noiden laitosten ja aatteiden keskessä, jotka hänen elämäntyöstään meille muistuttavat.

Kun katsahdan ulos työhuoneeni ikkunasta, näen tuolla lehtevän, hymyilevän puistikon ympäröimänä, kukkien kaunistamalla kunnaalla kohoovan hänen henkevän muistopatsaansa. Herää silloin mieleen ylläolevat Arvidsson'in sanat, jotka hän seitsemänkymmentä vuotta sitten „mietteinä“ *Mnemosyne*-lehdessä julkilausui. Hänen, Uno Gygnæuksen haamu näyttää tuossa entisen kirkkomaan

mullasta kohonneen muiden vainajien joukosta. Hävinneen kirkon sijalla *) muistuttaa se nyt nousevalle nuorisolle, kansalle kasvavalle iijäisyyden ylevistä, ihanteellisista aateista, joita sen alati tulisi silmänsä edessä säilyttää.

Tuskin löytyy sitä lasta lähes 2,000 Suomen kansakoulussa, joka ei tietäisi tehdä selvää siitä, mikä mies tämä Uno Cygnæus oli ja mikä merkitys hänen muistollaan yhä on isänmaallisen innostuksen elvyttäjänä, kansallisen kehityksen kohottajana. Tiedohaluaan tyydyttävän, lukemiseensa vaipuneen poikasen ja kukkavihkooan kurottavan tytön säihkyivistä silmistä voit kuvapatsaan juurella nähdä ikuisen velvollisuuden täyttämisen ja kiitollisuuden tunteen, jonka tämän miehen

*) Samalla paikalla, missä nyt Uno Cygnæuksen kuvapatsas seisoo, sijaitsi ennen Jyväskylän pieni puukirkko, ja patsaan perustuksia kaivettaessa ilmaantui maasta suuri joukko vainajien luita, jotka nyt saavat maatua kummun alla verestäen kukkaryhmää patsaan ympärillä.

muisto on painanut jokaisen Suomen kansakoululapsen poveen.

* * *

Uno Cygnæus syntyi Hämeenlinnassa 12 päivänä Lokakuuta 1810. Päättäneiden, vaihe-rikasten kouluopintojen jälkeen tuli hän luokanpriimuksen päästötodistuksella sisäänkirjotetuksi 17 vuotiaana yliopistoon ja merkityksi viipurilaiseen „natiooniin“, kuten osakuntia silloin nimitettiin.

Ylioppilasaikaansa samoin kuin triviaaliskoulussa oloonsa oli Cygnæus myöhemmällä ajalla varsin tyytymätön, sillä opetus oli koulussa kaavamaisista eikä suinkaan omiansa harrastusta herättämään niin että hän valitsee „torrostilastaan“ tänä aikana ja myöhäisestä kehityksestään.

Yliopistossa „tänä surkuteltavana ajanjaksona elämästäni“ — kuten hän sitä kutsuu, kului alkuajat kaikellaisessa joutotilassa, sydämen suruissa ja kurjuudessa, ilman että olisi ollut määrättyä päämaalia tulevalle elämän toiminnalle. Aluksi opiskeli hän lääketiedettä m. m. erityisesti „sielutauteihin“ mieltyneenä; olipa hän kolera-aikana lääkärin apulaisenaikin Hämeenlinnassa. Kuitenkin hän, pääasiallisesti varojen puutteessa oli pakotettu antautumaan papin uralle, suoritettuaan kumminkin ensin filosofian kandidaatti-tutkinnon, jossa eläintiede ja historia olivat hänen pääaineinaan. Samana vuonna 1836 kesäkuussa vihittiin hänet maisteriksi „kaikkine siihen aikaan tavallisine, narrimaisine muodollisuuksineen.“

Yliopisto oli — kuten hän itse myöhemmin on maininnut — vaikuttanut hänen luonteeseensa kahdessa suhteessa epäedullisesti. Ennen taipuisana ja ihmisystävällisenä luonteeltaan oli hänessä aikaisin herännyt myötätuntoisuutta työtätekevän luokan hätää kohtaan. Pääkaupunki-elämän hyörinässä ja pyörinässä olivat kumminkin nuo tunteet hälvenneet ja käyneet välinpitämättömiksi yhteiskunnan huonompiosaisia kohtaan. Toiselta puolen ei yliopisto tarjonnut tilaisuutta ruumiillisten voimain ja taitojen kehittämiseen. Cygnæuksella oli näet nuorempana taipumuksia käsitöihin ja käytännöllistä, ennen yliopistoaikaa saavu-

tettua kätevyyttäkin, mutta yliopistoajan huvitukset ja säännötön elämänjärjestys vieroittivat kokonaan niistä, joten työkyky ja voimat suuresti herpaantuivat.

Papiksi vihittynä 1837 joutui Uno Cygnæus Viipurin kirkkoherran apulaiseksi ja tässä toimessa heräsi hänessä uudelleen entistä voimakkaampana rakkaus rahvaan nuoriin, jonka puutteelliseen kasvatukseen ja sielunelämään hän rippikoulussa sai perehtyä. Tilaisuuden vielä enemmän syventää luonnetaan, sai hän kaukana Amerikassa. Eräässä pienessä venäläisessä siirtokunnassa Sitkassa, luoteisessa Amerikassa tarvittiin siellä asuville suomalaisille, ruotsalaisille ja saksalaisille sielun paimenta ja tämän vaivaloisen viran tarjouksen, joka Uno Cygnæukselle tehtiin, suostui hän vastaanottamaan. Matkalla, joka kävi Cap Hornin ympäri ja kesti 8 kuukautta, viivytettiin Rio Janeirossa ja Valparaisossa kauvemmin ja täällä hän tutki ja keräsi suuren joukon harvinaisia kasvi- ja eläinkunnan erillaisia ilmiöitä sekä teki kaikellaisia havainnoita. Toukokuussa 1840 oltiin perillä Novo-Arkangelkissa Sitkassa, jossa hän oli sitoutunut olemaan viisi vuotta. „Täällä — sanoo eräs Cygnæuksen elämäkerran kirjoittaja — syntyi suomalainen kansakoulu“. „Monivaiheinen matkustus tänne, olo tietämättömän jopa puolittain raakalaisen kansan parissa ja heidän kärsivällisenä sielunviljelijänään sekä tieto kau-

UNO CYGNÆUS.

kaisen synnyinmaan rahvaan alhaisesta tilasta syyttivät säälin ja rakkauden tullen kansaa kohtaan yhä innokkaammin liekehtimään hänen hellässä sydämissään. Hän koki tuumailla sopivimpia keinoja ihmisen sielullisen ja älyllisen kasvatuksen varalle, nähdessään taas toisella puolen läheisessä ympäristössään hienosti sivistynyttä väkeä. Nämät vastakohtaiset olot herättivät Gygnæuksessa „ajatuksen, että kotoa saatu kasvatusta läpi koko koulu- ja kehitysijän ovat arvaamattomasta arvosta“, kuten hän itse on lausunut. „Veljeys, tasaarvoisuus, vapaus“, nämä suuret ajatukset alkoivat täyttää, ja elähtää minun sieluani yhä enemmän, ja yksinäisillä matkustuksillani Tyynen meren rannoilla ja Amerikan aarniometsissä saivat nämä ajatukset eli tuo suuri aatos yhä enem-

män valtaa ylitseni“ — sanoo hän. Missä määrässä itse kansan sivistämisaate hänessä jo tällöin oli kehittynyt, käy ilmi hänen omista muistoonpanoistaan. Tulin — näin kuuluvat sanansa — Amerikasta pää ja sydän täynnä useammanlaisia puolikypsiä mietelmiä, jotka toki vähitellen muodostuivat ja sukeutuivat yhdeksi kokonaisuudeksi, ideaaliksi Pestalozzin, Fröbelin ja Diesterwegin tutkimisen kautta. Täynnä tuumia antautua kotimaan nousevan nuorison kasvattamisen pyhään asiaan, palasi hän Ohotskin, Siperian ja Venäjän kautta Pietariin, jonne hän jäi vuosiksi 1846 ja 1858, toimien siellä asuvien kansalaistemme uskonnonopettajana. Tähän samaan aikaan hän vasta syvemmältä perehtyi etevimpien ulkomaalaisten kasvatustieteilijöiden teoksiin, erityisesti Pestalozzin.

Kun sitten kansanvalistuksen ystävä Aleksanteri II:nen oli valtaistuimelle noussut ja Helsingissä käydessään senaatissa lausunut kansakoululaitoksemme syntysanat, sai Cygnæus tilaisuuden kilpalausumallaan: „Strödda tankar om den tillämnade folkskolan i Finland“ (Hajanaisia ajatuksia aiotusta Suomen kansakoulusta) osottaa olevansa ainoa maa-miehistämme, joka syvällisemmin oli kansan-kasvatusalaa ajatellut. Tässä ei ole tilaisuus tehdä tarkemmin selvää lausunnon sisällyksestä.

Pääasiallisesti näkyy tästä, että C:llä jo alusta pitäen oli selvillä samat periaatteet seminaarien ja koko kansakoulun järjestämisestä, jotka sitten kehittyneemmässä muodossa ovat joutuneet kansakoululaitoksemme kulmakiviksi. Hän sai nim. myöhemmin senaatin toimesta yleisillä varoilla tehdä matkan omassa maassa ja ulkomaalla perehtyäköseen oleviin oloihin ja voidaksensa laatia uuden seikkaperäisemmän mietinnön asiassa. Näin kierteli hän kaikissa muissa Suomen lääneissä paitsi Oulun, ja oleskeli sitten pitemmän aikaa Tukholmassa Upsalassa ja Göteporissa. Ruotsissa tapasi hän m. m. kansanopetuksen alalla kuuluisan kreivi Rudensköldin, joka, Cygnæuksen ajatuksen naissivistyksestä kuultuaan, lausui: „Te, herra pastori, olette käsittänyt kansansivistyskysymyksen vielä paljon syvemmin, kuin minä. Ei Teillä enää täällä ole mitään oppimista.“ Tanskassa, jossa C. näki kansakoululaitoksen olevan paljoa korkeammalla kannalla, kuin Ruotsissa, meni hän Saksaan ja erittäin ihastui täällä, Hampurissa, Fröbelin lastentarhalaitokseen. Saksassa samoiltuaan seminaarista ja kansakoulusta toiseen hän tutustui useaan etevään koulumieheen ja m. m. kasvatustieteilijään Diesterwegiin; Sveitsin koulut enimmin kumminkin Cyg-

næusta miellyttivät vapaan kasvatuseriaat-teensa vuoksi.

Matkalta palattuaan myöhään syksyllä 1859 hän kirjotti matkakertomuksen, joka senaatin toimesta julkaistiin painosta vielä samana vuonna. Myöskin sai hän nyt senaatilta toimeksi tehdä täydellisen ehdotuksen kansakoulupettaja-seminaarien ja kansakoulujen järjestämiseksi maassa ja senaatti ehdotti hänet myös kansakoulujen ylitarkastajaksi velvollisuudella tarpeen vaatiessa ruveta seminaarin johtajaksi. Senaatin esityksen saatua Pietarissa täydellisen hyväksymisen rupesi C. valmistelemaan, ehdotustaan ja valmistuikin se lopulla v. 1860 sekä julkaistiin v. 1861 nimellä „Förslag rörande folkskoleväsendet i Finland.“ (Suomen kansakoululaitosta koskeva ehdotus). Tämä Cygnæuksen pääteos on jaettu kolmeen osaan, joista ensimmäisessä on esitettynä koko kansakoulupetuksen periaate; toisessa on ehdotus seminaarien ja kolmannessa kansakoulujen järjestämiseksi.

Tätä ehdotustaan sai C. viiden vuoden aikana puolustella monilta hyökkäyksiltä sekä yksityisiä vastaan sanomalehdissä, että sen komitean jäseniä vastaan, joka oli asetettu ehdotusta tarkastamaan. M. m. itse J. W. Snellman, joka alusta alkaenkin oli ollut nurjalla kannalla C:n kansakouluaatteisiin nähden, antoi 1861 Litteraturbladetissa kuivan ja ankaran arvostelun tästä ehdotelmasta; „Herra Cygnæuksella on äärettömän vähän sanottavaa tiedon ja opetuksen merkityksestä“ — sanoo hän, ja toisaalla taas „lukemisella on koko herra Cygnæuksen pedagogiikassa hyvin vähän arvoa tietoon johtavana tienä“. Snellman syytti C:tä siitä, että hänen ehdotuksensa mukainen opetus olisi omiansa johtamaan pintapuolisuuteen. —

V. 1863 avattiin ensimmäinen seminaari Jyväskylässä. Tämän laitoksen johtajana, sen sieluna ja henkenä oli C. tilaisuudessa toteuttamaan kasvatuseriaatit mietteensä. Kymmenvuotisten pohtimisten ja tarkastuksien perästä saatiin vihdoinkin täydellinen kansakoulusetus toukokuun 19 p. 1860, joka tuleviksi ajoiksi pyykkikivien tavoin määräsi kansakoululaitoksen rajat ja sen perustuksen pohjan. Keväällä 1867, kauheana katovuonna, laskettiin Jyväskylän seminaarista ensimmäiset kansanopettajat.

Kun Cygnæuksen oli vaikea hoitaa yhtä aikaa sekä seminaarinjohtajan että kansakoulutarkastajan voimia kysyviä toimia erosi hän edellisestä v. 1869 sekä siirtyi seuraavana vuonna Helsinkiin toimiakseen koulu-ylihallituksen jäsenenä.

Eläessään oli hän tilaisuudessa vielä vih-

kimään 3 uutta seminaaria ja ottamaan osaa moniin kansakoulun opettaja-kokouksiin ja yleensä kaikkiin parannuksiin, jotka kansakoulualalla nyt saatiin toimeen.

Tammikuun 2 päivänä 1888 päättyi tämän suuren isänmaan miehen siunausta tuottava elämäntyö.

Harvalle ihmiselle on suotu onni saada nähdä elämänsä kauniimmat unelmat toteutuneina. Se onni oli kuitenkin suotu Uno Cygnæukselle, joka jo eläessään kantoi Suomen kansakoulun isän" nimeä.

Muistosanoissaan Uno Cygnæuksen kuoleman johdosta eräs hänen ihailijansa Pohjanlahden tuolla puolella, silloin jo etevä pedagogi, Nääsin veistoseminaarin johtaja Otto Salomon kertoo kuvaavasti eräästä muistostaan noilta ajoilta, jolloin Cygnæus vielä eli ja vaikutti Jyväskylässä missä hän laati kaukonäköisen suunnitelmansa Suomen kansakoululaitoksen luomiseksi. Saakoot nuo muistosanat tässä paikkansa:

„Oli kaunis kesäilta“ — sanoo hän — „yksi kesäkuun ensimmäisiä päiviä v. 1877. Kymmentuntisen matkan jälkeen pitkällä, metsien reunustamalla Päijänteellä lähenee laiva Jyväskylän kaupunkia. Hiljaa soluu höyryvene valkamasillan luo, joka näkyy olevan täynnä, erilaisissa ryhmissä kerääntyneitä, miehiä, naisia ja lapsia. Kuule! Äkkiä heläjää matkustajien tulijaisiksi soinnukkaita säveleitä: Tähti kirkas sä, kuin loistat Taivahalta siintävältä; Oi maamme Suomi y. m. kajahtelevat vuoronsa perään tyynessä illansuussa. Laiva laskee rantaan, päät paljastuvat, nenäliinoja huiskutetaan. Ja innokkaasti kuuluvat huudot: Terve tultua! Eläköön Cygnæus, Suomen kansakoulun isä!

Kas tässä yksi muisto monien joukosta, jotka väikkyivät sisäisen katseeni edessä lukiessani tiedonsanomian, että Uno Cygnæus, etevä pedagogi, lämmin isänmaan ystävä, Suomen kansakoululaitoksen luoja, oli ijaissyden huomaa häipynyt. Ja minä näin hänen uudelleen, kuinka hän taipumattomana ylöspäin pyrkivän hongan rungon tavoin suomalaisissa metsissä kulki ympäri opettajien ja oppilaiden seassa, ei pelättynä esimiehenä, vaan isällisenä ystävänä. Näin mitenkä sadat silmät kiintymyksellä ja ihmetyksellä katselevat häneen, muistan hartaan hiljaisuuden, jolla hänen puhettaan kuunnellaan, kuulen hänen lopettajaispäivänä lausumansa sanat nuorisolle, joka seisoo valmiina lähtemään ulos Suomen salomaille Suomen lapsia kasvattamaan: „Muistakaa, että kansakoulu-asia on pyhä, sen hyväksi tehty työ Jumalan palvelusta“ ja minä näen samalla miksi tämän mie-

hen työ saattoi niin suureksi sukeutua; se riippui epäilemättä siitä, että hän pohjanokseksi antoi arvokkaampaa tavaraa kuin rahoja, enemmän kuin tietoja, enemmän kuin työvoimaa, antoi *rakkautta*.” (Jatk.)

Y. B.

SORVAAMISESTA SEMINAAREISSA JA KANSAKOULUSSA.

Kirj. F. H. B. Lagus.

II.

Sorvarin työkapineista tärkein ja kallisarvoisin on sorvikone. Semmoisia on rakenteeltaan monenlaisia, mutta kaikissa on yhteistä, että työ-aine vakavasti kiinnitetään koneeseen vaakasuoraan asemaan ja saatetaan koneen avulla paikallansa nopeasti pyörimään ympäri työntekijään päin. Työaineen kiepuessa koneessa sorvaaja sen pintaa vastaan painaa sorviraudan, jonka terä tukeen nojalla pidetään työainetta vastaan vakavasti, niin että sorvirautaa työaineen pinnalta ikäänkuin kuorimalla leikkaa lastuja ylen ympäri joka puolelta, kunnes aine on saanut tarkoitetun muotonsa. Se osa koneessa, joka vauhtipyörän ympäri kulkevan nyörin tai nuoran vaikutuksesta kieppuu ympäri ja panee työaineenkin samallaiseen liikkeeseen, sanotaan kierruttimeksi eli pinteliksi. Kierruttimen päässä on siihen ruuvikierteillä kiinnitettävä osa, patruuna, joka eri tarkoituksen mukaan voi olla monenkin erilainen muodoltaan. Tavallisimmat ovat piikkipatruunat ja reikäpatruunat. Piikkipatruunassa on keskipisteen kohdalla yksi ja sen ympärillä vähintään kaksi teräspiikkiä, joihin sorvattava puu lyödään kiinni ja työaineen toiseen päähän sen keskipisteen kohdalle tehtyyn pieneen syvennykseen asetetaan liikkuvassa tokassa oleva piikki ihan tarkasti vastapäätä kierruttimen keskipistettä. Ennenkun työaine kiinnitetään sorvikoneen patruunaan, ovat ainespuun molemmat päät suoraan poikkikatkaistavat. Työaineen pyöreäksi tekeminen, ennenkun se sorvikoneeseen kiinnitetään, tapahtuu parhaiten siten, että molempiin päihin tehdään harpilla ympyrä, jonka kehäviivaa myöten puu kirveellä veistetään pyöreäksi. Jollei ainespuuta ensin tehdä pyöreäksi ennenkun se asetetaan sorviin, vaan ryhdytään sorvaamaan esim. monikulmaista tai latuskaista ainespuuta, niin sorvikone joutuu kovasti tärisevään liikkeeseen joka ryskyttämällä kuluttaa kierruttimen laakereita niin että kone pian

turmeltu. Varsin tärkeätä on, että ainespuu on suora, sillä väärää ainespuuta sorvattaessa menee paljon aikaa ja vaivaa ennenkun siitä kelvollista tulee. Kun ainespuu, suoraksi ja pyöreäksi tehtynä sekä molemmista päistä suoraan katkaistuna on kiinnitetty kierruttimeen, on tokan piikki asetettava ainespuun toista päätä vakavasti pitämään paikallaan. Kierrutinta vastapäätä oleva piikki useammissa sorvikoneissa on ruuvin avulla kiristettävä kierruttimeen päin. Jos tätä ruuvia kiristetään tarpeettoman paljon, niin että se kovasti ahdistaa ainespuuta kierruttimeen päin, niin sorvikoneen polkeminen käy suotta raskaaksi ja työ hidastuu. Sekä ne sorvikoneen osat, jotka hankautuvat toisiaan vastaan, niinkuin kierruttimen molemmat päät, vauhtipyörän akselin päät ja mutka, jossa on polkimen käsivarsi, että myöskin se piikin kärki, joka kannattaa ainespuun päätä, ovat tarpeeksi usein öljyllä voideltavat, etteivät sorvin osat voiteen puutteessa kuivillansa kulu pilalle ja jotta koneen liikunto olisi helppo. Ainespuun kiinnittämisen jälkeen sorviin on tuki asetettava ainespuun sivulle niin likelle puuta, kuin tila suinkin myöten antaa. Jos puu ei ole paksu, tulee tuen olla yhtä korkealla kuin sorvattavan puun keski-kohta. Paksumpaa puuta sorvattaessa voidaan tukea tarpeen mukaan korottaa vähän korkeammalle. Piikkipatruunaa käytettäessä on aina tokan piikki käytettävä ainespuun toista päätä kannattamassa ja pitämässä paikallaan, mutta jos sorvattavan aineen molemmat päät ovat säilytettävät eheinä, niin ettei patruunan piikit eikä tokan piikki niihin saa tehdä reikiä, niin käytetään mukavammin reikäpatruunaa ainespuuta pitämässä. Reikäpatruunia on paras tehdä useamman kokoisia, eripaksujen työaineiden pitämistä varten. Ne tehdään paksusta sitkeästä puusta ja varustetaan halkeamisen estämiseksi lujalla rautarenkaalla. Reikäpatruunaan kiinnitetään ainespuu, lyömällä se patruunan sisään, sitte kun ainespuun toinen pää on tehty parhaan kokoiseksi niin että se ahtaasti mahtuu patruunan reikään. Tällaisella patruunalla on se etu, että ainespuun vastakkainen pää saa olla vapaana tokan piikistä ja ainespuuta saa sorvata päästäkin, keskipisteenkin kohdalta. Sillä tavoin kiinnitettyyn ainespuuhun sorvari tekee reikiä, jotka kulkevat puun lävitse puun pituuden suuntaan, esim. piipun varsiin, työkalujen päihin j. m. s. Samalla tavoin kiinnitetään reikäpatruunaan paksuja ainespuita kun ne sorvataan onteviksi, esim. rasioiksi, voipuristimiksi, maljoiksi, pikareiksi t. m. s. Mutta reikäpatruuna on käytettävä

sellaistenkin esineiden kuin laatikon nappien, akkunaverhorusettien, avainreikäkylyttien ja monen muun esineen sorvaamisessa kun työ-aineen pää keskipisteenkin kohdalta on sorvattava kauniiksi.

Paitse reikä- ja piikkipatruunia käytetään sorvikoneessa toisellaisiakin työaineen kiinnityspatruunia aina työaineen muodon mukaan; esim. jos tahdotaan sorvata isoja litteitä kappaleita pyöreiksi, niinkuin talrikkejä, puuvateja, pyöriä, renkaita, taikkapa mutkallisia kappaleita niinkuin kädensija sateensuojaan tai kävelykeppiin, tai piipun pesä, jossa sorvataan sekä se puoli mihin tupakka pannaan, että toinenkin puoli, mihin piipunvarsi pistetään.

Kunnollista ja lujasti tehtyä sorvikonetta voi kekselijäs työntekijä käyttää hyvin monella eri tavalla ja eri tarkoitukseen. Kierruttimeen esim. voidaan sovittaa poran terä, jolla paljon nopeammin kuin käsin väännettävällä kairalla tai näverillä saa poratuksi pienempiä reikiä, etenkin jos reikiä tehdään paljon. Kierruttimeen voi sovittaa pienen sirkkelisahan, pieniä leikkauksia tehdessä tai yhdistää sorviin kursokone, jolla valmistetaan koristelistoja. Sorvikoneen käyttäminen usealla eri tavalla kehittää kekselijäisyyttä ja monipuolisuutta työntekijässä. Päätehtävä sorvikoneella kuitenkin on sorvaaminen.

Niitä teräkaluja, joita sorvattaessa käytetään, sanotaan sorviraudoiksi. Tavallisimmat sorviraudat ovat koururaudat ja litteät raudat. Koururaudat ovat halkaistun torven puolikkaan kaltaisia, joiden toinen pää on teroitettu ainoastaan mykevältä puolelta niin että teränsuu muodostaa puoliympyrän, kuitenkin niin ettei saa olla terävää kulmaa siinä missä teränsuu yhtyy koururaudan reunaan. Litteät raudat taas ovat melkein samanmuotoiset kuin nikkarin taltat eli temmiraudat, sillä eroituksella, että litteän sorviraudan teränsuu ei ole suorakulmainen terän pituutta vastaan niinkuin temmiraudan, vaan muodostaa toisessa reunassa suipon, toisessa tylpän kulman. Sitäpaitse litteä sorvirauta on teräväksi tahkottu kahdelta puolelta, eikä vaan yhdeltä, niinkuin temmirauta. Sekä koururautoja että litteitä rautoja tarvitaan sorvattaessa leveytensä puolesta useampaa lajia. Toisellaisia sorvirautoja kuin kourut ja litteät, käytetään vaan harvemmin ja niitä käytävät ainoastaan ne, jotka ovat saavuttaneet melkoisen suuren ammattitaidon sorvaamisessa.

Opettaessa vasta-alkavaista oppilasta sorvaamaan, jommoisia lapset kansakouluissa ovat, tulee opettajan ensin näyttää miten

ainespuu valmistetaan tasapäiseksi ja pyöreäksi ja miten se kiinnitetään sorviin, kuinka tukirauta asetetaan sorvattavan puun sivulle ja miten sorvikone polkemalla pannaan liikkeeseen. Kun ainespuu vielä on siinä kunnossa, mihin se on kirveellä veistäen saatu, käytetään ensin leveätä koururautaa suurimpien epätasaisuuksien poistamisessa. Sorvaaja pitää rautaa kiinni toisella kädellä varresta eli päästä ja toisella terästä. Rauta asetetaan tukiraudan nojalle kohtisuoraan sorvattavaa puuta vastaan sillä tavoin, että koururaudan toinen reuna on kallellaan tukirautaa vastaan, sillä siinä asemassa rauta helpoimmasti leikkaa puuta. Jos koururaudan mykevä selkäpuoli on suoraan alaspäin, niin rauta, varsinkin vaakasuorassa asemassa ollessaan, pikemmin raastaa eli kaappii vaan ei ota leikkaamalla lastuja puusta ja ohueksi teroitettuna teränsuu pian saa lohkeamia tai ainakin tylsistyy. Sorviraudan asento on sen vuoksi oleva myöskin vähän ylöspäin nouseva niin että varsi on alempana kuin tukirautaa. Millä tavoin sorvaajan tulee pitää sorvirautaa, on erittäin tärkeä tietää. Jos puuseppä tahtoo höylällä ottaa puusta paksuja lastuja, niin hän lyö höylänterän niin, että se ulettuu tarpeeksi paljon höylän pohjaa alemmaksi, mutta sorvaajalla täytyy olla sorviraudan pitelemisessä määrä tahtooko hän sorvattavasta puusta ottaa paksuja vai hienoja lastuja. Kun ainespuu sorvissa on pyöreä, niin sen poikki-leikkauspinta muodostaa tietysti ympyrän. Kuta ohuemman lastun sorvaaja tahtoo ainespuusta ottaa, sitä tarkemmin on hänen katsominen, että sorvirautaa ainespuun pintaa vastaan on samallaisessa asennossa kuin sivuajaviiva eli tangentti on ympyrän kehäviivaan. Paksu lastu saadaan tietysti siten, että sorviraudan suunta kallistuu syvemmälle sorvattavan ainespuun keskusta kohti. Koururaudalla ensin rouhitaan suurempia lastuja, jotka sitte sorvataan pois siten, että rauta, selkä alaspäin käännettynä, hitaasti kuljetetaan aina vaan kohtisuorassa asemassa puuta vastaan pitkin puun puituutta vasemmalta oikealle tai päinvastoin, kunnes puu on aivan pyöreä. Koururauta tekee puuhun pieniä uurteita, ja nämä silitetään vasta litteällä raudalla. Litteä rauta asetetaan samoin kuin koururautakin tukeen nojalla puuta vastaan ja alkavaisen sorvarin on paras aina pitää vaari siitä, että rauta on kohtisuorasti puuta vastaan, terän suu ylempänä kuin sorviraudan pää ja että teränsuusta ainoastaan tylppäkulmaisen nirkonpuolinen osa leikkaa lastuja puusta. Sitä vastoin on tarkalla huolella vältettävä, ettei suippo nirkko saa ollenkaan leikata puun

pintaa, sillä jos suippo nirkko puuta silitettäessä pääsee sattumaan puuhun niin se melkein aina repii sorvattavan puun pilalle. Samalla voi sorvin nopeasti kieppuessa ja suipon nirkon tarttuessa puuhun, sorvirautaa mennä rikki pikemmin kuin sorvaaja aavistaa tai temmata koko ainespuun irti sorvista ja viskata sen pois.

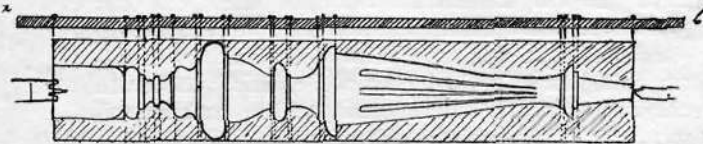
Sorvirautaa kiinni pitäessä on tärkeätä, että vaikka rauta on pidettävä vakavasti, ei sitä kuitenkaan saa kovasti pusertamalla ja suonenedontapaisella voimanponnistuksella pidellä, vaan keveällä kädellä ja varmuudella. Tämä sorviraudan pitelemisen ja tasaisesti kääntelemisen ja kallistelemisen sen mukaan miten sorvattavan esineen muoto vaatii, on harjoituksen avulla opittava. Sitä on mahdollon oppia ainoastaan katselemalla miten toinen sorvaa, vaan oman käden täytyy sorvirautaa hallita ja tuntea millä tavoin pyörivä puu, sattuessaan sorviraudan leikkaavaan terään, tekee vastusta, varsinkin jos puussa on esim. oksia tai muita kovempia paikkoja tai esim. jos puu on kokonaan visaa eikä salli suuria lastuja otettavan. Huolimattomasti pitäessä sorvirautaa sattuu myös usein, varsinkin alottelevalle sorvaajalle, että rauta, leikatessaan puun syitä vinosti poikki, vastoin sorvaajan tahtoa huiskahtaa syrjään päin ja tekee ruuvikierteen tapaisen virheellisen leikkauksen. Sellaista virheellistä leikkausta ammattisorvarit nimittävät „saksalaiseksi“ ja kun työ on ihan valmistumaisillaan, voi sellainen leikkaus usein turmella koko työn pilalle. Sellainen „saksalainen“ vältetään parhaiten siten, että sorvirautaa huolellisesti pidetään suorakulmaisesti puuta vastaan. Vastaitte kun sorvaaja kokemuksen kautta on saanut tottumusta sorviraudan pitelemisessä ja osaa sitä mielensä mukaan vakavasti ja tasaisesti kääntää, voi hän hyvällä menestyksellä asettaa sorviraudan niin, että se jonkun verran poikkeaa kohtisuorasta asemasta puuta vastaan, mutta silloinkin on tarkkaan katsottava että litteä rauta ei koko teränsuulla saa puuta leikata vaan ainoastaan sillä osalla, joka on teränsuun keskikohdan ja tylpän nirkon välillä. Ylipäänsä pitää terä asetettaman niin, että se leikkaa puun syyt myötäsukaisesti eikä vastahankaisesti; sillä vastahankaisesti rauta ei tee tasaista jälkeä vaan raastaa puuta rosoiseksi. Keelaukset ja muut syvennykset ovat siis sorvattavat ensin molemmista syrjistä ja sitte pohjasta.

Ulospäin pulleat muodot taas aljetaan parhaiten paksummalta kohdalta ja tasaisesti kallistamalla rautaa yhä enemmän kallelleen onnistuu sorvaaja saamaan ulospäin pullistuva

muoto sileäksi ja tasaiseksi. Puuta poikki sahatessa käytetään litteän raudan suippoa kärkeä ja jos poikkileikkaus tahdotaan ihan suoraksi, on rauta sen verran käännettävä vinoon, että sorviraudan n. s. *poski*, eliikä rautaa teroittaessa syntynyt pinta, jonka reuna on teränsuu, tulee kohtisuoraksi puuta vastaan. Kun taas on sorvattavana joku pitempi kappale aivan suoraksi, varsinkin joku paksumpi kappale, niinkuin esim. mankelin rullapuu, niin on edullista käyttää sorviraudan sijasta leveäteräistä höylää *). Höylän tukki nojataan tukirautaan ja sitte höylää lykätään eteenpäin kunnes terä leikkaa sorvattavaa puuta.

Kun puu on saatu pyöreäksi ja sen pinta sileäksi, ryhdytään teräväkärkisellä suoralla harpilla merkitsemään piirtoja sen pinnalle osoittamaan kuinka kauvas toisistaan syvennykset tai paksummiksi jätettävät kohdat ovat sorvattavat. Jos monta samallaista kappaletta *) on sorvattava, niinkuin esim. 4 pöydän jalkaa, on mukava keino käyttää harpin asemesta pitkää puulistaa jonka lävitse on lyöty teräväkärkisiä rautanauloja sillä tavoin että kun lista painetaan sorvattavan puun päälle, naulojen kärjet piirtävät siihen nuo tarpeelliset mittapiirteet.

Kuvassa on a-b puulista, jonka lävitse lyödyt naulat tekevät ainespuuhun tarpeelliset mittamerkit pisteviivoilla osoitettuihin kohtiin. Harpilla voi mitata ainoastaan lyhyen matkan erälläan ja sentähden on tällainen mittapuuhuotettavampi kuin harppi, sillä harpilla mitatessa ainoastaan erinomaista tarkkuutta noudattamalla voi esim. pitkät pöydänjalat saada kaikki niin yhtäpitkiksi, ettei pöytä tule ontuvaksi; sillä jos yksikin jalka on pikkuisenkin lyhempi kuin toiset niin ei pöytä seiso vakavasti.

Sorvattavan puun paksuus mitataan käyräharpilla piirustuksen tai malliesineen mukaiseksi.

*) Kasvatusopillisessa sorvauksessa ei mielestämme, ainakaan alkuharjoituksissa ole paikallaan suositaa näin koneellista työtapaa, vähemmin kuin esim. sorvauksessa puhdistustyöaseena saisi käyttää *viilaa* jota usein sen pahempi, näkee käytettävän.

*) Alkuasteella, esim. sama-mittaisia esiharjoituksia tehtäissä ei tämä keino ole paikallaan, sillä oppilaiden on aluksi totuttava harpilla tarkasti mittoja sorvipuuhun määräämään. Sitä vastoin esim. seminaarin kokelaistöissä on esitetty keino erittäin käytännöllinen.

Toimitus.

KANSAKOULUN HIJOMA-ALLAS.

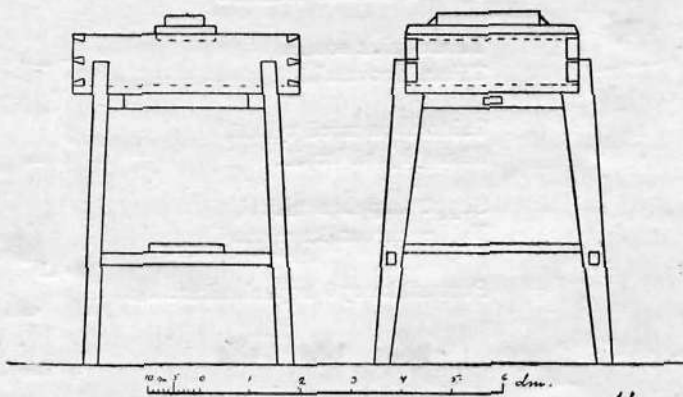
Hyvään ja kaikinpuolin kunnolliseen työntekoon vaaditaan etupäässä teräviä työkaluja. Jos meillä on hyvät työkalut eikä ole kunnollista tahkoa ja hijomakiveä, niin valmistamamme esineet tulevat huonoja. Kansakouluissa, joissa lapset vähäväkiset työskentelevät tulisi välttämättömästi olla kunnollinen hijomalaitos.

Tässä myötäseuraava pienen hijomoaltaan piirustus on suunniteltu kansakouluissa käytettäväksi. Siihen kuuluu yksinkertaisella jalustalla lepäävä allas, johon on sisälle laitettu ohut sinkkilevy kulmista kiini juotettuna vuotamisen estämiseksi. Jos allas on hyvin tehty ja maalataan sisältä, kestää se myöskin pitkät ajat. Altaan voi nostaa pois jalalta, silloin kuin sitä puhdistetaan ja uutta vettä sisään muutetaan. Hijomakiviä varten pidetään altaan päällä lautapalanen, jonka päällä kivet hajoessa pidetään; kivien molempien päiden vastineiksi on hyvä kiinnittää lautaan naulaamalla pienet puulevyt.

Tämä laitos on siksi helppo tehtävä, että oppilaat kansakoulussa voivat sen tehdä täytetyönä, kun varsinainen mallisarja on loppuun suoritettu, joten koulu voi sen saada ilman eri kustannuksia.

Mitat altaassa on sovitettu niin, että lapset helposti voivat sitä käyttää; korkeus on 65 sm ja altaan mitat 45×34 sm. Muut mitat voi saada tarkemmin piirustuksesta.

A. A-o.

Hijoma-allas.

Suunnitellut AAPELI AHO.

KÄSITYÖSANASTOMME.

I. Suuntapiirrin?*)

Piirtomitta.

Nimitys „suuntapiirrin“ ei ole vielä varsin vanha, muodostettu kansakoululaitoksen ohessa, kun on tahdottu saada suomalaisia nimityksiä semmoisille käsityökaluille, joilla niitä ei ole ennestään ollut. Nimitys „suuntapiirrin“ ei kuitenkaan oikein ilmaise sillä tarkoitettujen työkalun käyttäntöä eikä vastaa ruotsalaista nimitystä „strykmått“ tahi „ritmått“, joista muunnetut nimitykset „triksmotti“ ja „riitmotti“ ovat kansan seassa käytännössä. „Suuntapiirrin“ ilmaisee kalua, jolla piirretään vain johonkin suuntaan; siis hyvin epämääräinen nimitys. Piirron suunta on kyllä oleva yhdensuuntainen jonkun reunan eli särmän kanssa, mutta se ei ole pääasia, vaan pääasiana on *mitta*, jonkun kappaleen leveys tahi paksuus, joka on määrättävä ja *piirrettävä*. Sentähden olenkin ruvennut käyttämään nimitystä *mittapiirrin*. Se ilmaisee kyllin selvästi tarkoitettujen työkalun käytännön, on myös parempi käännös muitten kielten vastaavasta nimityksestä, (vaikkei se olekaan niin tärkeää kuin käsitteen selvyys). Mutta vielä parempi kielellinen käännös ja melkein yhtä tarkka käytännön ilmaisija on nimitys „*piirtomitta*“, ja koska se nimitys muutamain paikoin on jo kansan käytännössä, niin lienee parasta ottaa se yleisesti käytettäväksi.

Nimitys „suuntari“ eli „suunturi“ (edellinen parempi) ei ole niinkään tarkka työkalun käytännön ilmaisija kuin „suuntapiirrin“. Se johtaa kuvittelemaan mielessään aivan toisenlaisia — tähyystys- tahi vaakituslaitoksia, esim. sellaista, jolla tutkitaan pinnan tasisuutta eli *yhdensuuntaisuutta* (paralelliskifvor). Eiköhän juuri tälle laitokselle nimitys „suuntari“ ole sopivin.

G. B.

SANANLASKUJA.

Turhat tuhman kerskaukset,
Työ on taidolle todistus.

Taitaa mies soutaa,
Taitaa huovata*ki.

Taidota on mieli tyhmä,
Käsi tyhjänä keviä.

Seppä tarpehen takovi,
Tahko karvan kaunistavi.

Puulusikka syö hopealusikan.

*) Tämä „suunturikysymys“ on syntynyt, kuten lukija muistane, viime numerossa olleen esityksen johdosta. Kenties useampia ehdotuksia tai arvosteluja tämän työkalun nimityksen johdosta vastaisuudessa on saapuva. Jätämmekin senvuoksi loppupäättösten vetämisen tuonemmaksi.

Toimitus.

KAKSI NAISKÄSITÖIDEN OPPIKIRJAA.

Naiskäsitöiden oppikirja kansakoulun opettajattaria varten, toimitti Lilli Törnudd.
Tyttöjen käsitöiden johtamisen ohjeita, toimitti Ch. Lydecken.

Tämän nimiset oppikirjat ovat nykyään ilmestyneet edellinen painettuna Porvoossa Werner Söderström'in, jälkimmäinen Helsingissä Weilin & Göösin kustannuksella. Edellisen kirjan johdannossa sanotaan. „Käsityön opetuksen merkitys yleissivistävänä oppiaineena on kyllin tunnustettu. Sentähden pannaankin yhä suurempia vaatimuksia tämän aineen metodilliselle opetukselle ja opettajien kelpoisuudelle.“ Tässä on sanottu tämän laatuisen kirjallisuuden tarpeellisuus.

Perusteellisuus, johdonmukaisuus on kaiken menestyksellisen työskentelyn välttämätön ehto, niinpä käsitöidenkin. Erittäinkin tulee sen, joka opettaa niitä, olla perusteista selvillä ja tuntea oikea johtotapa. Siihen opastaa yllämainittu kirja ja on siis sen ilmestyminen suureksi hyödyksi naiskäsitöiden opetukselle. Kirjan on toimittanut Kymylön seminaarin käsitöiden opettajatar. Se on siis tulos seminaarissa käytetyn opetustavan kokemuksista ja sen käyttäminen on tuttu myöskin seminaarin oppilaille. Kirjaksi koottuina nämät kokemukset tulevat laajemminkin piireissä tunnetuiksi ja siten hyödyttävät muitakin kuin seminaarin oppilaita. Tiedämmehän että maalais-sekakansakouluissa on paljon käsityönopettajattaria, jotka eivät ole seminaarissa opetusta saaneet. Heille siis on erinomaisen suureksi hyödyksi tämänlaatuinen oppikirja. Ei ole kuitenkaan asianlaita niin, että nyt vasta olisi heille tällainen avullinen opas annettu. Jo vuodesta 1892 alkain on ollut samanlainen, seminaarin johtajatar Ch. Lydeckenin, Senaatin määräämän erityisen käsityökomitean periaatteiden mukaan toimittama kirja nimeltä: „Tyttöjen Käsitöiden johtamisen Ohjeita“. Siitä ilmestyi viime vuoden lopulla uusi painos, melkoisesti lyhennetty ja korjattu ja siten selvempi sekä nyt vielä paremmin tarkoitustaan vastaava kansakoulun käsitöiden opetuksen ohjauksessa.

Luettelemme tässä lyhyesti molempien, edellä mainittujen oppikirjojen sisällöstä pääkohdat, jotka ovatkin samat. Kumpasenkin alkuosassa tehdään samoilla sanoilla selkoa käsityöopetuksen tarkoituksesta ja sen merkityksestä kasvatuksen välikappaleena.

„Käsityöopetuksen tarkoituksena on a) kehittää oppilaita siihen määrään, että he omintakeisesti voivat valmistaa välttämättömimmät käsityöt ja b) tehdä heidät kykeneviksi opetuksen päätyttyä omavaraisesti edistystään jatkamaan.“ Käsityöopetuksen kasvattavasta merkityksestä sanotaan että se kasvattaa „sääntillisyyteen, järjestykseen, puhtauteen, uskollisuuteen vähässä, säästäväisyyteen, tarkkuuteen, kärsivällisyyteen ja ahkeruuteen.“

Tässä osassa annetaan myöskin aivan yhteensä käyviä opetusopillisia ohjeita (kumpasessakin kirjassa).

Toisessa osassa esitellään kansakoulussa tehtävät työryhmät: I Neulominen eli kutominen, II Leikkaaminen ja kaavojen piirustaminen ja III Ompeleminen. 1) ompelemisen opetus ja ensimmäiset alkeet, 2) kansakoulun oppimääräksi ehdotetut ompelutyöt. (Työt eli harjoitusesineet ovat molemmissa oppikirjoissa pääasiallisesti samat, joskin muoto vähän vaihtelee). Erityisissä luvuissa käsitellään vaatteiden kor-

jaaminen (paikkaaminen ja parsiminen), vaatteiden merkitseminen sekä ohjeita koneella ompelemiseen. Ch. Lydeckenin toimittamassa kirjassa annetaan sitä paitsi myöskin ohjausta virkkauksen alkeitten opettamiseen. L. Törnuddin oppikirjassa löytyy sen sijaan luku „Koristetyöt“, jossa ehdotellaan tehtäväksi niitä välitöinä seminaarissa ja kansakoulun ylemmillä luokilla kauneus- ja väriästin kehittämiseksi. Lyhyesti annetaan samassa yleisiä ohjeita siitä, minkälaiset koristetyöt soveltuvat kansakoulun käsitöiden ohjelmaan ja mitä yleistä sääntöä on noudatettava värien valinnassa. Voitoksi kirjalle olisi ollut, jos vähän laajemmalla olisi käsitelty tämänlaatuisten töitten valmistamista koskevia asioita, sillä muistettava on, että

kirja joutuu monen semmoisen käsityöopettajattaren käytettäväksi, joka ei ole seminaarin läpikäynyt ja on siten jäänyt vaille siellä annettua ohjausta esim. väriopissa ja ompelumallien sommittelussa ja joille siis seikkaperäisemmät ohjeet olisivat olleet sekä tarpeellisia että tervetulleita.

Lopuksi mainittakoon että Lilli Törnuddin toimittaman „Naiskäsitöiden oppikirjan“ ohessa on siitä otteena ilmestynyt halpahintainen „sääntövihko“ kansakouluoppilaita varten. Tämmöinen on luonnollisesti suuresta käytännöllisestä hyödystä koska sen kautta oppilaat vapautuvat kirjoittamasta käsityöopetuksessa annettuja sääntöjä.

LOTOSKUKKA TAITEEN LEMMIKINÄ.

II.

Kirj. Y. B.

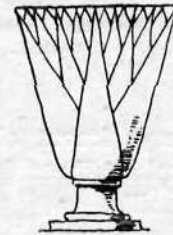

Egyptil. korva-
rengas.

Talousesineihin, astioihin ja juomapikareihin, vesipulloihin, lusikkoihin y. m. otettiin aiheet lotoksen nupusta tai sen puhjennesta kukasta. Viuhkoissa, ranneja korvarenkaissa sillä oli naisiin erityinen viehätyks, käsipeileissä se heidän kasvojensa ilmeitä kaunisti.

Rakennustaiteessa lotos myös esiintyy egyptiläisillä useammassa, kuin yhdessä rakennuksenosassa. Pylväissä nähdään kukka, tai sen nuppu, kantavana päänä. Pylvään varsi on lotoskasvissa usein sidellyn olkikimpun nä-

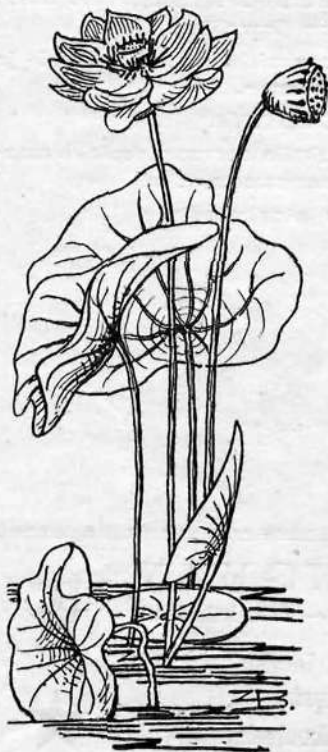
köinen. Pilarin jalusta taas jäljitteli tämän vesikasvin juurilehtiä. Kankaissa, huoneiden seinämaalauksien ja lattiapintojen koristeina y. m. käytettiin niinkään kaunista lotoskukkaa. Seinien n. k. friiseissä nähdään se yhtäjaksoisena juoksevana ornamentina, samoin kuin astioita ympäröivänä vyönä j. n. e. Oheen lii-

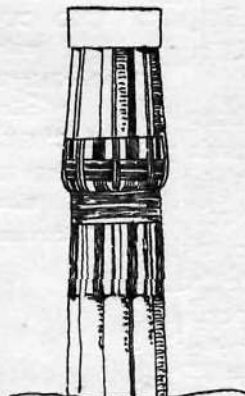
Egyptil. pikari, Thebestä. Thuthems III:n ajoilta.

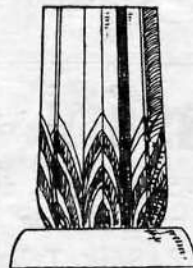
Egyptiläinen astia.

Lotoskasvi luonnossa.

Egyptil. pylväänpää Memnorin temppelistä Thebessä.

Egyptil. pylvään jalusta.

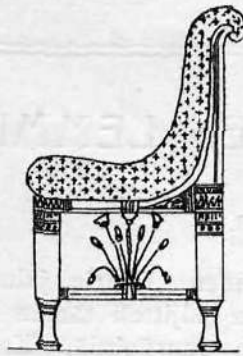
Egyptiläinen puulusikka.

Assyrialaisesta norsunluu laatasta Nimrudista. Layardin löytämä.

Egyptil. pylväänpää Philäen tempelistä.

Egyptiläinen tuoli.

tetyt kuvat olkoot muuten osotteena tämän kukkaaiheen laajasta käytännöstä eri elämän aloilla.

Egyptiläiset eivät kuitenkaan ole ainoa kansa, joka lotoskukkaan on taiteellisen huomionsa kiinnittänyt. Myöskin ovat sitä mieluisasti taiteessaan sovelluttaneet assyrialaiset, kreikkalaiset, intialaiset, jopa jaapanilaisetkin. Varsinkin assyrialaisten alabasterilevyissä (ovipeileissä) tapaa näitä kukkia säännöllisinä kertaantuvina jonoina reliefitapaan tehtyinä. Myöskin norsunluuhun nähdään sitä veistettynä.

Kaikilla näillä kansoilla on lotoksen sovelluttaminen taiteeseen aiheutunut kasvin pyhästä merkityksestä. Mitenkä pyhänä sitä pitivät esim. Aasian kansat, kuvastuu selvästi Tiibetiläisten ja muittenkin Buddhan uskoa tunnustavien rukouksessa, jota lapsille ensimmäiseksi opetetaan ja jota kuoleva puolikylmiltä huuliltaan pyrkii lausumaan, se esiintyy sanoissa: „Oi Jumala! kallis kivi on lotoskukassa!“

Lotoskukan merkityksen tulkitsee jaapanilainen seuraavin, kuvaavin sanoin: „Lotoskukka syntyy lietteessä, mutta ei likaannu

liejasta, se elää vedessä, mutta ei uppoa siihen. Kasvin nuppu kohoo vedestä, kehittyy kukaksi ja sukeutuu siemenkodoksi, joka sisältää uusia elon siemeniä. Näin elämä elämään punoutuu ja kukostaa ikuisuutta ääretömiin asti.“

Lotoskukka laineilla; egyptil. friisikoriste.

TOISEN NUMERON SISÄLLYS:

KIRJOITUKSET:

KANSAMME KÄSITYÖ- JA PIIRUSTUSOPETUKSEN 40-vuotinen muistopäivä.

KOLME AATTEIDEN MIESTÄ KANSAKOULUN KÄSITYÖOPETUKSEN LUOMATYÖSSÄ — 1 Uno Cygnaeus, kirj. Y. B.

SORVAAMISESTA SEMINAAREISSA JA KANSAKOULUISSA, kirj. F. H. B. Lagus.

KANSAKOULUN HIOMA-ALLAS, kirj. A. A—o.

KÄSITYÖSANASTOMME (I Suuntapiirin), kirj. G. B.

KAKSI NAISKÄSITÖIDEN OPPIKIRJAA (Naiskäsitöiden oppikirja kansakoulun opettajattaria varten, Lilli Törnudd ja Tyttöjen käsitöiden johtamisen ohjeita, Ch. Lydecken).

LOTOSKUKKA TAITEEN LEMMIKKINÄ, kirj. Y. B.

SANANLASKUJA, UUTISIA y. m.

KUVAT:

UNO CYGNAEUS'en MUISTOPATSAS, valopainos valokuvan mukaan (kuvaliite).

Jyväskylään ehdotettu uusi huoneusto käsityö- ja piirustusopetusta varten.

U. CYGNAEUS'en MUOTOKUVA.

Selittäviä kuvia kirjoituksiin sorvaamisesta, hiomaltaasta, käsityösanastosta y. m.

10 kuvaa kirjoitukseen lotoskukasta.

★ **Veistomakasiini** ✨ **M. INGMAN,** ★
 TURKU — Linnakatu 3 a.

TOIMITTAA: Työkaluja, malleja, kuoseja ja aineksia veistoa, puuleikkausta ja hehkupiirustusta varten.

ERIKOISVARASTO: Työkalu- ja mallikokoelmia, sorveja, höyläpenkkejä ja huonekaluja kouluihin.

★ Hintaluettelo annetaan pyynnöstä. ★

UUTISIA.

SUOMESTA. *Maalaiskansakoulujen käsityökalujen hankkiminen.* Kouluylihallitus on päättänyt kiertokirjeellä kaikille maaseudun kansakoulujen tarkastajille ja johtokunnille ilmoittaa seuraavaa:

Kirkollisasiain toimituskunnasta saapuneen kirjeen mukaan on senaatti määrännyt, että kysymykset valtioavun myöntämisestä maaseudun kansakouluille veistokalustojen, sorvikoneiden ja ompelukoneiden ostoa varten, mitkä kysymykset kirkollisasiaintoimituskunta tähän saakka on käsitellyt, ovat vastedes ylihallituksen lopullisesti ratkaistavat niiden perusteiden mukaan, jotka tarkoitusta varten on säädetty kirkollisasiaintoimituskunnan ylihallitukselle toimittamissa kirjeissä 5 p:ltä toukok. 1887 sekä 7 p:ltä maalisk. ja 17 p:ltä marraskuuta 1893, minkä ohessa senaatti on säätänyt, että valtioapua, määrältään 40 prosenttia maksetusta hinnasta, saadaan ylihallitukselle tehdyn ilmoituksen johdosta suorittaa myöskin höyläpenkeistä, joita tästä lähtien ostetaan mainittuihin kouluihin.

Samalla ylihallitus huomauttaa:

1) että valtioavun hakemus puheena-olevia tarkoituksia varten, johon on alkuperäisenä liitettävä kuitattu lasku suoritusta hinnasta, on toimitettava piiritarkastajalle, jonka tulee se oman lausuntonsa ohessa lähettää ylihallitukselle;

2) että höyläpenkeistä säädetyn valtioavun saamista varten vaaditaan, että kouluun on niitä hankittu tarpeellinen määrä;

3) että valtioapu sorvikoneen ostamista varten, määräysten mukaan kirkollisasiaintoituskunnan yllämainitussa, 5 p:nä toukok. 1887 toimitetussa kirjeessä, voi tulla kysymyksen vasta sitten kuin järjestetty käsityöopetus on kansakoulussa pantu toimeen ja tarpeellinen määrä höyläpenkkejä on hankittu.

Ensikesäiset oppikurssit kansakoulujen käsityö-opettajia varten. Koulutoimen ylihallitus on päättänyt, että kurssit poikien käsityö-opettajia varten saavat ensi kesänä toimeenpantavaksensa opett. A. Viksten Tammelassa, opett. A. Th. Mattsson Jomalassa, opett. J. K. Oksa Oulaisissa, opett. K. F. Kettunen Kouvolassa sekä käsityökoulun johtaja J. Björn ja opettaja U. Hämäläinen Kuopiossa. Kurssit tyttöjen käsityö-opettajia varten pitivät opettajattaret K. Foudila Limingassa, A. Appelborg Laihiolla ja M. Siljander Keuruun kirkolla ja F. Roos Toijalassa sekä käsityökoulun johtajatar A. Väistö ja opettajatar R. Keinänen Kuopiossa.

Hämeenlinnan veistokoululle on vuoksi 1902—1904 myönnetty 1,000 mkan lisäys koulun tätä nykyä nauttimaan 3,000 mkan määrärahaan.

Taideyhdistyksen keskuskuulu. Senaatti on hylännyt taideyhdistyksen johtokunnan anomuksen saada 2,090 mkan määrärahaa.

KOTITAIDE (B) II.

Häkli, Lallukka ja Kumpp.

Tukkukauppa Wiipurissa

suositta muitten tavarainsa ohella todellisesti hyvää

Teetä,

jota on saatavana kaikissa hyvin varustetuissa kaupapuodeissa.

Jokainen käärve on varustettu vieressä olevalla leimalla ja tavaramerkillä, sekä sisältää tutkimustodistuksen.

S. Svensk'in Rääteliliike

Yrjönkatu 16. * Puhelin 22 97.

Rakennustakeita,
Huonekalutakeita,
Työkoneita,
Oyjä ja

Kuivia ja öljyllä hierottuja
Värejä,
Lakkavernissoja y. m.
halvimpiin hintoihin

J. NYMÄN'illa.

Tampereen Sorvariteollisuus-

Puhelin { Tehdas 553
Konttori 86

Osakeyhtiö

Valmistaa koti- ja ulkomaisista puulajeista:

Rakennus-, Huonekalu- ja Sorvausalaan

kuuluvia töitä.

Koulurakennuksiin:

Ovia ja ikkunoita,
Paneeleja ja porraskaitteita
y. m., y. m.

Kouluhuonekaluja:

Pulpetteja, kaappeja ja pöytiä,
tuoleja ja seinätauluja, Kart-
tain ja kipsitelineden jalustoja
y. m., y. m.

Koulunopeitusvälineitä:

Helmi tauluja ja viivottimia,
Mittausopillisia kappaleita,
Veistotyökalustoja
y. m., y. m.

Piirustuksia kaikkiin näihin valmistaa tarpeen mukaan

Yhtiön palveluksessa oleva arkkitehti ja opettaja.

Tilatkaa Suomen Teollisuuslehti.

Mäkisen Tehdasliike

* Sortavalassa *

valmistaa tunnettuja

Urku- - - - -

harmoonejaan

nykyajan taide-
suuntaa vastaa-
vassa ulko-asussa

Kuvallisia
hintaluetteloita
maksutta

Toisena erikois-
alana jo on 20 v.
aikana ollut kaikkien
käsityön-ope-
tusvälineitten

valmistus kansa-
kouluille - - - -

Allituiset
varastot

Mernikken ❀ ❀

Laajennettavia Kirjakaappeja.

Ei koskaan liian isot,
ei koskaan liian pienet
aina tarpeeksi tilavat.

❀ Nämät amerikalaiset **Jhanne-Kirjakaapit** ovat kokoon-
pannut **yksineistä**, jotka sovitetaan toistensa yläpuolelle, ja
sivuille. ❀ Siten kasvaa kirjakaappi sitä mukana kuin kirja-
varasto. ❀ Ilmativiit lasiovet suojaavat kirjoja. ❀ Ylös-
nostettuina, liikkuvat ovat automaattisesti. ❀ Mainioimpia
kirjakaappeja koteihin, kirjastoihin ja konttoreihin. ❀ Eri
suuruuksia, tammesta ja mahongista aina varastossa. ❀

C. Mannerheim'in Kontori, Helsingissä.

Hintaluetteloja ja prospektejä maksutta pyynnöstä.

Käsityön-opettajia ja

jotka ovat saaneet tunnollisen
opin-perustan **E. Mäkisen am-**

matti-koulussa Sortavalassa,

voidaan saada erilaisiin toimiin

Puusepän-ammattilaisia

allekirjoittaneen, koulun johtajan välityksellä — **Eauri Mäkinen, Sortavalassa.**

raha kerta kaikkiaan ja 1,500 mk. vuo-
sittain savensvalutaidon opetuksen käytän-
töön ottamista varten yhdistyksen keskus-
koulussa.

Kasviaineilla värjääminen. Suomen
käsityönystävät niminen yhdistys on pyy-
tänyt senaatilta riittävää määrärahaa sopi-
van henkilön lähettämistä varten Kristia-
niaan, siellä käydäkseen toukokuun ai-
kana kurssin kasveilla värjäämisessä ja ko-
tiin palattuaan työskennelläkseen tiedon
ja harrastuksen levittämiseksi maaseudulla
kasviaineilla värjäämisessä sekä opettaak-
seen yleisöä kokoomaan ja käyttämään
tarkoitukseen sopivia kasveja, jonka täh-
den stipendiaatin heti kotimaahan palat-
tuansa pitäisi tehdä matka ottaakseen sel-
koa, millä tavalla rahvas vielä käyttää
kasviaineita värjäämiseen. Tämän pyyn-
nön johdosta on senaatti yhdistykselle
myöntänyt kerta kaikkiaan 1,200 mk.
sekä vuotuisen 2,400 mkan määrärahan
kolmen vuoden ajaksi tämän vuoden
alusta lukien. — U. S.

Taidetta työvälle. Ylioppilaiden kau-
notieteellinen yhdistys oli toisena pää-
siäispäivänä kutsunut suomalaisen ja ruot-
salaisen työvänyhdistyksen jäseniä tu-
tustumaan Ateneumissa oleviin taidemaal-
lauksiin ja kuvanveistoksiin. Oppaina oli
sanotun yhdistyksen jäseniä. Nämä selit-
tivät näytettäviä. Runsaista maalauksia
katsellessa tehtiin tunnetuksi suomalaisen
maalaustaiteen historiaa ja siinä vallitsevia
suuntia sekä muutamain ulkomaalaisten
maalauksien luonnetta, mikäli tämä
on vaikuttanut suomalaiseen taiteeseen.

Nautinnolla ja tarkkaavaisesti tutkivat
kutsutut kokoelmia. Ylioppilaiden sa-
nottu yhdistys ansaitsee kiitokset toimes-
taan. — Työm.

Kuuromykkäin näyttely. Viime kuussa
oli Helsingissä kuuromykällä ammatti-
näyttely Uusmaalaisen osakunnan talon
juhlasalissa. Näyttelyhomman pani alulle

**SUOMEN VÄRIJÄ
VERNISSATEHTAAN
OSAKEYHTIÖ**
HELSINKI E. ESPLANAADIN
KATU 8.
VIIPURI KATARIINAN
KATU 4.
TURKU ISO HÄMEEN
KATU 32.
VÄREJÄ JA VERNISSOJA
KAIKKIA LAJIA
EDULLISIN OSTO-
PAIKKA JÄLLEEN
MYYJILLE

eräs kuuromykkä osanottaja toisessa yleisessä kuuromykkäkokouksessa Helsingissä 1900. Tarkoituksena lienee ollut tällaisen näyttelyn avulla saada hälvennetyksi epäluulon kuuromykkien työtaidosta ja siten kääntää työnantajat halveksittujen kuuromykkien puolelle. Näyttelyyn oli asetettu joukko esineitä, koulukäsitöitä kaikellaiset, vieläpä saideteoksiakin. Erittäin kunnisti edustettuna esiintyi puusepän ammatti. Täytyy todella ihmetellä että nämä luonnon kovaosaiset kykenevät saamaan aikaan tällaisia töitä ja olisi suotavaa että heidän työvoimaansa yleisemmin käytettäisiin.

Pietarin teollisuusnäyttelyssä on korkein palkinto, *kunniakirja*, annettu Suomen teollisuushallitukselle — käsiteollisuuden opetuksen järjestämisestä väestölle työhuoneissa ja kiertävien opettajien kautta (erittäin kudonnassa), sekä siitä erinomaisesta käsiteollisuustuotteiden kokoelmasta, joka näyttelyssä on ollut esillä.

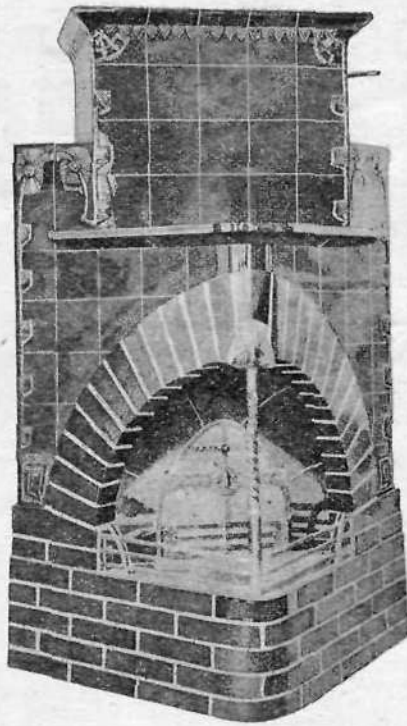
Kultamitalin on saanut Hämeenlinnan kutomakoulu — mallikelpoisesti järjestystä kutomateollisuuden opetuksesta ja erilaisista hyvin valmistetuista ja aistikaista kudelmista.

Suuren hopeamitalin ovat saaneet Uudenkaarlepyyn ja Jyväskylän seminaarit erinomaisista oppilastyökokoelmista, A. Eliasson, Helsingistä hyvintehdyistä huonekaluista; Taideteollisuuskeskuskoulu oppilasten taiteellisesti valmistamista huonekaluista ja savi-astioista, hyvästä, puhtaasta työstä, korkealle kehittyneistä teknillisistä ominaisuuksista, siroista ja yksinkertaisista muodoista; K. Qvarnström Tammisaaresta (kangaspuista). — Helsingin puuseppätehdas ja Tammisaaren kutomakoulu eivät ole saaneet palkintoa kuten mainitsimme.

Pienen hopeamitalin: J. Johansson Helsingistä (puusepäntöistä), M. Finnari Luodosta (venheistä), J. Huhtunen Kurikasta (ajoneuvoista), J. Järvenpää Kauhavalta (puukoista), J. Hannuksela Kauhavalta (sam.) — Helsingin puuseppätehdas oli tässäkin erehdyksestä mainittu.

KOTITAIDE (B) II.

Osakeyhtiö Ruoholahden Kaakelitehdas

Helsingissä.

Valmistaa ja myy kaakeliuuniamitä moninaisinta lajia.

Joukko uusia malleja, joita ovat piirtäneet useimmat suomalaiset arkkitehdit.

Kuvallisia hintalueteloja pyydetäissä.

Konttori: Ruoholahdenk. 26
Puhelin 162.

Tehdas ja Varasto:

Ruoholahdenkatu 21.

Juho Wirtasen

Jalkineliikessä

3 I. Heikinkatu 3

suuri varasto hyviä jalkineita. Tilaukset suoritetaan nopeaan ja huolellisesti.

Ch. Wulff

Paperi- ja Piirustustarpeiden sekä Korutavaranliike * * * * Helsingissä.

Hyvin lajiteltu varasto!

Halvat hinnat!

Julius Tallberg

Suuri varasto

Puusepäntyökaluja ja tarpeita

n. k. Höyliä — kaikkealajia. Tasotus-, silitys-, uurre-, koru-, lista- ja reunushöylänteriä. *
* Purastimia, Koururautoja, Sorvirautoja, Sahoja — amerikkalaisia, englantilaisia ja ruotsalaisia. * Kirveitä, Vasaroita, Pihtiä, Puunleikkaustyökaluja. * Amerikkalaisia käsityökaluja — kaikkea laatua, Ruuvipuristimia, Liimapihtiä, Kulmioita, Mittapuita, y. m., y. m., y. m.

HIETALAHDEN OSAKEYHTIÖ

(Sandvikens Aktiebolag)

Höyrysaha ja Puuseppätehdas

Valmistaa kaikkia rakennuksiin tarvittavia puusepännöitä, tammi-parketia, koulu-huonekaluja, voimistelutelineitä ja veistotyökaluja.

Myy kaiken laatuista höylättyä ja höyläämätöntä ainespuuta, jalompia puulajeja ja faneereja y. m.

Sitäpaitsi valmistaa tehdas huonekaluja, yksinkertaisimmista hienoi-

mpiin, ja laatii tehtaansa omassa piirustuskonttorissa, alkuperäisiä eli originaalipiirustuksia niinhyvin yksityisiä huonekaluja kuin täydellisiä sisustuksia huonekaluvalmistusta ja huoneiden sisustusta y. m. s. varten erityisesti palkattu arkkitehti ja specialisti. Kustannusarvioita pyynnöstä maksutta.

1:sen luok. verhoilija ja koristelutehdas paikkakunnalla, jossa myöskin pidetään kaupan Herran Boijen erinomaisen hienoja itämaalaisia mattajia.

Nikolaink.

- - 15 - -

JOHN ERICSSONIN

Puhelin

- 2536 -

Huonekaluliike, Puuseppä- & Verhoilijatehdas

Valmistaa huonekaluja ja huonesisustuksia.

Korjaa: vanhoja sekä antiikkisia huonekaluja.

Valmistaa matrasseja ja päällystää huonekaluja.

Varasto alkuperäisiä huonekaluja. Laatii piirustuksia ammattialaansa kuuluville töille.

HENRIK EKBOM

Fabianink. 28. — Puhelin 10 99.

Verhoilija ja Koristelijä

Höyryhuonekalutehdas

Iso varasto valmistaa työtä.

Tilaukset suoritetaan hyvin ja pian.

Huokeat hinnat!

T. JÄRVELÄISEN

Pyytäkää aina hintaluetteloita!

Kalustot y. m. valmistaa Hietalahden Höyrynkäritehdas.

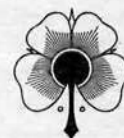
laatimia uusia mallikokoelmia, mallipiirustuksia, työkalustoja, sorvikoneita ja höyläpenkkiä käsityönopeudesta varten saadaan tilata joko kokoelmainsäilytykseltään tai skateemisen kirjakaupan sekä Kansanopettajain osakeyhtiön Walistuksen kautta.

Pronssimitalin: M. Koskinen (reistä), N. Ryyppö Valkjärveltä (sam.), Jessberg (jalustasta).

Kiitoslauseen: F. Koskinen Siikaisista (puutöistä) ja O. Mattila Merikarvialta (vasuista).

Pietarin kotiteollisuusnäyttely sulettiin kuten tietty, t. k. 6 p:nä klo 5 i-p. Kun oli soitettu muutamia sävelkappaleita, luki näyttelyn järjestyskomitean puheenjohtaja, senaattori Semjonow palkintolautakunnan lausunnon, kiittäen näyttelyn osanottajia. Maanviljelysministeri Jermolow teki sitten laajassa puheessa selkoa kotiteollisuuden tärkeästä merkityksestä Venäjälle, huomauttaen, kuinka suureksi hyödyksi näyttely oli ollut tälle „pikku“ teollisuudelle. Kiitettyään kaikkia niitä henkilöitä, joilla oli ansiota näyttelyn hyvin tuloksiin nähden, julisti ministeri näyttelyn suluksi.

Virallisen palkintoluettelon mukaan on näyttelyn osanottajille jaettu kaikkiaan 11 kunniakirjaa, 28 kultamitalia, 161 suurta ja 350 pientä hopeamitalia, yli 700 pronssimitalia ja 1,000 kiitoslausuntoa. — Näyttelyssä on käynyt kaikkiaan 160 tuh. katsojaa. Miltei kaikki näyttelytavarat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, myytiin jo ensimmäisen näyttelyviikon kuluessa. — U. S.

HELSINGISSÄ,

J. SIMELIUKSEN PERILLISTEN

KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ,

1902.

Polttakaa ainoastaan alkuperäisiä

„Isänmaa“

paperrossia, jotka valmistetaan hienosta Turkin tupakasta. Hinta ainoastann 25 p. laatikko.

Tupakkatehdas „Fennia“

— Helsingissä. —

Telef. 26 64.

☞ Karttakaa Viipurilaista jäljennöstä.